

підприємств, так і надлишкових власних фінансових ресурсів, що можуть сповільнювати виробничий розвиток через надмірне резервування накопичень і відволікання їх із виробничого процесу.

Фінансування будівельних підприємств передбачає залучення фінансових ресурсів в необхідному обсязі та шляхом використання оптимального співвідношення зовнішніх та внутрішніх джерел, з метою забезпечення ефективного спорудження об'єктів. Будівельні підприємства залучають кошти з урахуванням реалізації стратегічних, тактичних та поточних цілей, для чого використовуються показники фінансової стійкості, рентабельності, фінансового левериджу, ліквідності та плато спроможності.

Фінансові ресурси, що залучаються будівельними підприємствами, класифікуються за численними критеріями, серед яких найважливіше місце посідає джерело фінансування та статус власника фінансових ресурсів. Внутрішні та зовнішні джерела формування фінансових ресурсів мають як переваги, так і недоліки для будівельного підприємства. Використання кожного з джерел потребує врахування цілої низки факторів.

При фінансуванні будівельних підприємств необхідно враховувати специфіку будівельної діяльності, що впливає на фінанси: поширеність специфічних джерел фінансування, законодавчі норми, що обмежують джерела формування фінансових ресурсів, довготривалість будівельних проектів.

Список використаних джерел:

1. Фінанси [Текст]: навч. посібник / О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова. – К.: Знання, 2006. – 415 с.
2. Костіна Н. І. Фінанси: системи моделей і прогнозів: Навч. посібник / Костіна Н. І., Алексєєв А. А., Василик О. Д. – К.: Четверта хвиля, 1998. – 304 с.
3. Фінанси підприємств. Курс лекцій [Текст]: навч. посібник: / за ред. Г. Г. Кірейцева. – Київ: ЦУЛ, 2002. – 268 с.
4. Фінансова стратегія підприємства: монографія [Текст] / І.О. Бланк, Г. В. Ситник, О. В. Корольова-Казанська, І. Г. Ганечко. – К.: КНТЕУ, 2009. – 147 с.

УДК 378.147:371.311.1

ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ У ЗВО ЗА ДОПОМОГОЮ ТЬЮТОРСЬКОГО ЗАНЯТТЯ

Зарішняк І.М. – к.пед.н., доцент

Донецький національний університет імені Василя Стуса

Курс України на євроінтеграцію зумовлює зміни не тільки парадигмальні, а й особистісні, що стосуються учасників освітнього процесу. Щоб відповідати рівню європейської освіти, нам потрібен активний студент, що має високий рівень розвитку критичного мислення, власну точку зору на події із сформованою здатністю не тільки відтворювати способи засвоєння дійсності, а продукувати нові ідеї. Підготувати такого студента можливо лише за допомогою інтерактивних технологій викладання. Мова йде про освітні й дидактичні технології, що сприяють індивідуалізації навчання майбутніх фахівців. Однією з таких навчальних технологій, на нашу думку, є тьюторське заняття.

Нові пошуки науковців у розв'язанні проблеми удосконалення процесу організації навчання у закладах вищої освіти спрямовані на вивчення й впровадження зарубіжного досвіду дистанційної освіти (М. Голубева, І. Головацька, А. Жулківська, Н. Демяненко, О. Коневщинська, О. Мальярчук, С. Подпльота, Л. Семеновська та ін.). Однак, ґрунтовно не розкрито ролі тьюторського заняття в

індивідуалізації процесу навчання.

Тому ми поставили за мету проаналізувати дидактичні особливості групового тьюторського заняття в реалізації принципу індивідуалізації навчання.

Оскільки більшість дослідників проблеми дистанційної освіти пов'язують «тьютора» та «тьюторіали» із супроводом у дистанційному навчанні, ми розглядаємо тьюторське заняття як різновид групового навчального заняття у закладі вищої освіти, під час якого викладач надає проміжну консультативну та координаційну допомогу й здійснює контроль за рівнем завдань, виконаних студентами самостійно [1]. Викладач-тьютор виступає у ролі фасилітатора, консультанта і менеджера. Таким чином, ми вбачаємо інноваційність тьюторства насамперед у зміні ролі викладача у системі традиційного й кредитно-модульного навчання.

Індивідуалізацію навчання у ЗВО розглядаємо насамперед як «навчальний процес, який відбувається з урахуванням індивідуальних здібностей студентів» [2, с. 231].

Про інноваційність тьюторської

технології навчання студентів вказує Л. Семеновська [3], зазначаючи, що «тьютор організовує пошук засобів для формування у студентів ініціативного ставлення до власної діяльності, визначає індивідуальні особливості їх пізнавальної сфери», окрім того, дослідниця вважає, що тьюторський супровід «забезпечить розробку індивідуальних освітніх стратегій, виконання диференційованих завдань, індивідуальне консультування» [3, с. 125-126]. Ми погоджуємося із науковцем в тому, що «індивідуальна взаємодія та співпраця в невеликих групах посилює мотивацію до професії...сприяє взаємоперевірці» [3, с. 127]. Молода дослідниця А. Сучану вказує на те, що «якщо навчально-виховний процес не зорієнтований на реалізацію принципу індивідуалізації..... то соціально-педагогічна потреба в тьюторі стає мінімальною» [4].

В. Аллан визначає як умову ефективності тьюторської системи її індивідуалізацію за допомогою ефективного оцінювання знань, коли «беруться до уваги індивідуальні особливості учня» й використовується диференційований підхід [5, с. 49]. Методичні розробки тьюторського заняття сприяють індивідуалізації навчання студента, оскільки містять «структурування матеріалу» [5] з детальним покроковим визначенням всіх елементів із зазначеними завданнями, таймінгом і системою контролю навчальних компетенцій. Тьютор розробляє технологічну

карту заняття кожному студентові для забезпечення перспективи у навчанні. У такий спосіб реалізується право студента на індивідуальний темп просунення в самостійній роботі [3] й вибудовування «індивідуальної освітньої траєкторії» [6, с. 21-25]. Таким чином, проведена робота дозволяє зазначити, що тьюторське групове заняття сприятиме індивідуалізації процесу навчання якщо:

а) максимально наблизить його до індивідуальних особливостей кожного студента (урізноманітнені диференційовані завдання допоможуть кожному студенту обирати посильні його пізнавальним можливостям і бажанням);

б) враховуватиме реальні здатності групи студентів із виявленням навчальних здібностей кожного в контексті групової роботи;

в) усуне формалізм семінарського заняття за допомогою логічно структурованих взаємопов'язаних етапів, виконання яких має циклічну залежність (неможливо виконати наступне без попереднього);

г) сприятиме паритетним стосункам між викладачем-тьютором і студентами, формуватиме творчу особистість майбутнього фахівця.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у підготовці викладачів-тьюторів, які й вибудовуватимуть та реалізують систему перспективних ліній у навчанні студентів.

Список використаних джерел:

1. Зарішняк І. М. Тьюторське заняття як альтернативний вид навчального заняття у ВНЗ України. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Вип. 39. Київ-Вінниця: Планер, 2014. С. 224229. URL: <http://dSPACE.tneu.edu.ua/bitstream/316497/9057/1/tutorial.pdf>, (дата звернення 04.04.18).
2. Волобуєва І. В. Індивідуалізація навчання як психолого-педагогічна проблема сучасної вищої школи. Вісник Херсонського університету. Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології. 2013. С. 12-13. URL: <http://dSPACE.nuph.edu.ua/handle/123456789/3976>, (дата звернення 04.04.18).
3. Семеновська Л. Методичні аспекти реалізації тьюторського супроводу вивчення педагогічних дисциплін. Естетика й етика педагогічної дії. 2014. Вип. 8. URL: <http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/4492/1/Semenovska.pdf>, (дата звернення 04.04.18).
4. Сучану А. Тьютор: якісно нове особистісно-професійне призначення викладача-консультанта у вищому навчальному закладі. URL: <http://oldcof.neasmo.org.ua/nod/e/1709>, (дата звернення 17.03.18).
5. Allen V. Children as Teachers / V. Allen. – Open University Press, 1976. – 178 p.
6. Тьюторство как новая профессия в образовании / [Сост. Школа «Эврика-развитие», г. Томск]. Томск: Дельтаплан, 2001. 159 с.

УДК 371.3.001.76

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Зарішняк І.М. – к.пед.н., доцент; Тарасюк Я.В. – магістр
Донецький Національний Університет імені Василя Стуса

Сьогодні доводить актуальність компетентісну спрямованість майбутніх обраного вектора вищої освіти на фахівців. Такий підхід, в свою чергу, зумовлює